

TOEGANG, SAMENLEVING EN BIBLIOTHEKEN

Feiten & cijfers

- Openbare Bibliotheeken werken in opdracht van hun gemeente(n) en hebben over het algemeen een stichtingsvorm. Een handvol is onderdeel van de gemeentelijke organisatie. (VOB, 2016)
- Openbare bibliotheken werkten in 2016 voor 16.896.717 inwoners en voor 387 gemeenten. (CBS, 2017)
- Bibliotheken hebben een hogere bezoekfrequentie (ruim vier bezoeken per jaar) dan gecanoniseerde voorstellingen (anderhalf bezoek per jaar). (SCP, 2016)
- Het aantal gemeenten zonder bibliotheekvoorziening conform de Wsob is toegenomen tot 16 gemeenten. (KWINK groep i.o.v. ministerie van OCW, 2017)
- In 2016 bestond 80% van de inkomsten van bibliotheken uit gemeentelijke subsidies en bijdragen. (KB, 2017)
- De gemiddelde afstand tot een bibliotheekvestiging (1,9 km in 2016) is gestegen voor burgers, De gemiddelde afstand ligt tussen de 1,6 en 3,5 km, afhankelijk van de provincie. (CBS, 2016)
- In 2015 is de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) ingegaan. (Staatsblad, 2014)

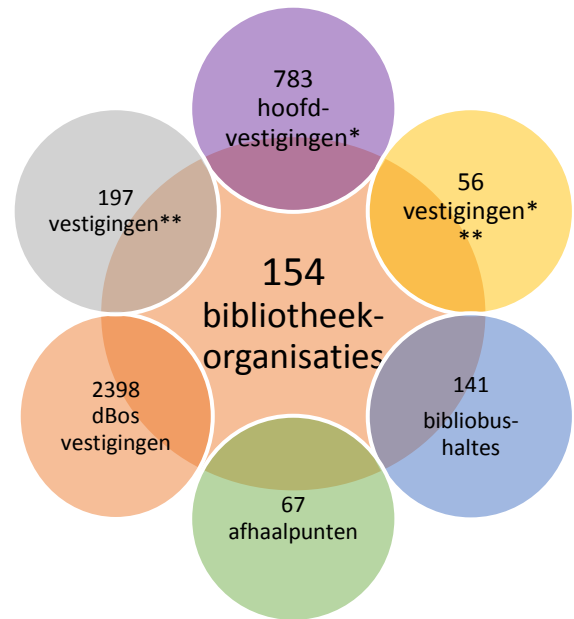
De openbare bibliotheek biedt mensen de kans volwaardig mee te doen door een onmisbare schakel te zijn in een, voor veel mensen, steeds complexere wereld.

Ontmoetingsplek

De bieb is een aantrekkelijke ontmoetingsplaats geworden, waar jongeren en volwassenen graag komen. Zo gebruiken studenten en scholieren de bieb om (samen) te studeren, is de bibliotheek voor ouderen een ontmoetingsplek tegen vereenzaming en om mee te blijven doen, hebben kinderen leesplezier in de bibliotheek, is het voor zzp'ers een goede werkplek.

Juist omdat iedereen welkom is, en er geen commerciële verplichting is, weten veel mensen de bibliotheek goed te vinden.

Netwerk door Nederland 2016

Openingsuren per week: * meer dan 15 uur, ** tussen 4 en 15 uur,*** maximaal 4 uur

Bereik

Door het verdwijnen van onder andere de dorpshuizen zijn bibliotheken misschien wel de laatste 'neutrale', vrij toegankelijke plekken waar iedereen binnen kan komen en kan verblijven, zonder dat hij zij iets moet of hoeft: *"Bibliotheken hebben een groot bereik onder de jonge leeftijdscategorie en onder mensen met een niet-westerse etnische achtergrond. Dit komt deels doordat de laatste groep verhoudingsgewijs veel kinderen en jongeren tellen. Vergeleken met andere vormen van cultuurgebruik scoort de bibliotheek ongeveer gelijk over alle inkomenscategorieën. En er maken meer vrouwen dan mannen gebruik van de bibliotheek".* (uit: SCP-rapport 'Sport en Cultuur')

Over de vloer

Het aantal bezoekers aan openbare bibliotheken stijgt enorm; in 2016 waren er meer dan 65 miljoen bezoeken aan bibliotheken!

Laagdrempelig

Steeds meer mensen weten de bibliotheek ook te vinden. Niet alleen voor boeken lenen, juist steeds meer voor activiteiten.

Door lokale samenwerkingsverbanden is de bibliotheek een geweldig instrument binnen gemeente(s) om iedereen mee te kunnen laten doen. Steeds vaker gebruiken mensen de openbare bibliotheek als 'third place' voor studie, werk en concentratie.

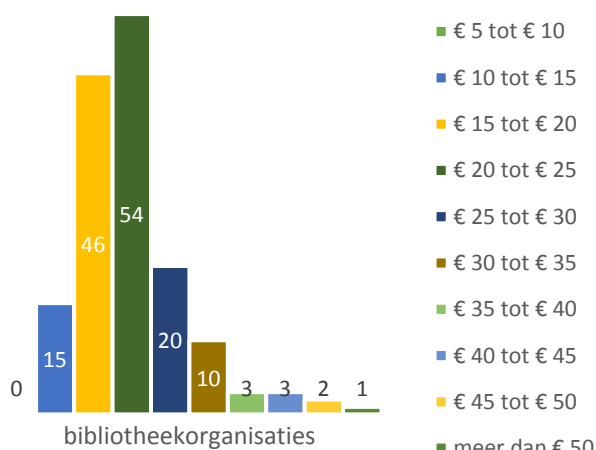
Samenwerken

Bibliotheken werken samen met: welzijnsinstellingen; bedrijfsleven; boekhandels en uitgevers; SeniorWeb; culturele instellingen; onderwijs (scholen in het primair en voortgezet onderwijs, hbo's & universiteiten); zorginstellingen; sociaal werk; Belastingdienst; consultatiebureaus; peuterspeelzalen en kinderopvang; vluchtelingen hulp; UWV; en nog vele andere maatschappelijke organisaties en bedrijven.

Hoe kunnen de bibliotheken werken?

De belangrijkste inkomstenbron van bibliotheken zijn subsidies. Daarnaast hebben bibliotheken inkomsten via hun gebruikers. Denk daarbij aan abonnementsgelden, contributies, leengeld en boetes van ingeschreven gebruikers. Samen met inkomsten uit andere bronnen, zoals mobiele diensten, verhuur en andere zaken bedroegen de totale gezamenlijke baten 520 miljoen euro in 2016.

Gemeentelijke subsidie per inwoner:

(bron: KB, 2017)

Het uitgavenpatroon van de bibliotheken is net als het inkomstenpatroon de afgelopen jaren vrijwel ongewijzigd gebleven. Ongeveer 48% van de lasten van bibliotheken bestaat uit kosten voor personeel. Bijna 23% van de uitgaven zijn bestemd voor huisvesting. De totale gezamenlijke lasten bedroegen in 2016 bijna 517 miljoen euro. Het lastenniveau van openbare bibliotheekorganisaties houdt gelijke tred met de baten; er is niet of nauwelijks sprake van het vormen of aanspreken van reserves.

Bibliotheeknetwerk

In de Wsob is de verantwoordelijkheid voor het bibliotheeknetwerk belegd bij alle overheden. De minister van OCW monitort vanuit haar stelsel-

verantwoordelijkheid de kracht van het netwerk. In de midterm review van de minister worden er 16 'witte' vlekken aangewezen door de Kwink Groep. In het licht van de in de wet geformuleerde toegankelijkheid voor alle burgers, is nader onderzoek gedaan naar gemeenten waar geen bibliotheek is of waar de bibliotheek niet conform het wettelijk kader werd ingevuld.

De VOB heeft, aanvullend op Kwink groep, een quickscan gedaan onder haar leden van zgn. 'grijze vlekken'. Hier benoemt de VOB nog eens 14 gemeenten waarbij de structurele financiering zo laag is dat er (op termijn) niet meer aan de Wsob voldaan kan worden.

'Witte vlekken'

1. Haaren (NB)
 2. Alphen-Chaam (NB)
 3. Mook en Middelaar (LB)
 4. Ferwerderadiel (FR)
 5. Rozendaal (GD)
 6. Montfoort (UT)
 7. Uitgeest (NH)
 8. Korendijk, (ZH)
 9. Haarlemmerliede & Spaarnwoude (NH)
 10. Veere (ZL)
 11. Noord-Beveland (ZL)
 12. Blaricum (NH)
 13. Buren (GD)
 14. Waterland (NH)
 15. Lopik (UT)
 16. Zaanstad (NH)
- (bron: KWINK groep, 2017)

'Grijze vlekken'

1. Oudewater (UT)
2. Houten (UT)
3. Westervoort(GD)
4. Tholen (ZL)
5. Capelle aan den IJssel (ZH)
6. Bodegraven – Reeuwijk (ZH)
7. Waddinxveen (ZH)
8. Zuidplas (ZH)
9. Lansingerland (ZH)
10. Pijnacker-Nootdorp (ZH)
11. Langedijk (NH)
12. Vaals (LB)
13. Duiven (GD)
14. Zevenaar (GD)

(bron: VOB, 2018)

Plek voor persoonlijke ontwikkeling

De rol van de bibliotheek is aan het veranderen. Van een klassieke boekenopslag, naar een open en toegankelijke plek waar jong en oud, rijk en arm, hoogopgeleid en laagopgeleid welkom zijn om elkaar te ontmoeten, informatie te vergaren om zichzelf te ontwikkelen op allerlei terreinen.

De bibliotheek zet zich in voor de ontwikkeling van individuen en de samenleving. Bibliotheken werken samen met onderwijs en maatschappelijke partners om iedereen de kans te bieden zich te ontwikkelen naar behoefte en vermogen.

Investeren in de bibliotheek is investeren in deelnemen aan onze samenleving

Vereniging van Openbare Bibliotheken

De openbare bibliotheken verlenen diverse diensten aan zo'n zes miljoen gebruikers - waarvan er 3,7 miljoen lid zijn - en alle scholen. De maatschappelijke, culturele, educatieve en economische waarde van bibliotheken is groot met meer dan 100 miljoen bezoeken (fysiek en digitaal).

De Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB) heeft ruim 160 leden bestaande uit openbare bibliotheken, Provinciale Ondersteuningsinstellingen (POI's) en landelijke organisaties.

debibliotheken.nl

Vereniging van Openbare Bibliotheken

De openbare bibliotheken verlenen diverse diensten aan zo'n zes miljoen gebruikers - waarvan er 3,7 miljoen lid zijn - en alle scholen. De maatschappelijke, culturele, educatieve en economische waarde van bibliotheken is groot met meer dan 100 miljoen bezoeken (fysiek en digitaal).

De Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB) heeft ruim 160 leden bestaande uit openbare bibliotheken, Provinciale Ondersteuningsinstellingen (POI's) en landelijke organisaties.

debibliotheken.nl

